

УДК 338.27+657

JEL Classification: D84, M41, O20

КАЛІНЕСКУ Т. В.¹, ПЕРЕПЕЛИЦЯ Ю. Г.²

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ АВІАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

DOI: <https://doi.org/10.32620/cher.2023.4.05>

Постановка проблеми. Діюча система контролю не забезпечує достатньої інформації для визначення заходів антикризового управління, а відсутність структурованості та чіткості в організації контролю призводить до необ'єктивного уявлення про стан заборгованості та відсутності ефективних умов роботи з дебіторами, що сприяє збільшенню безнадійної заборгованості, нестабільному фінансовому стану та втраті платоспроможності авіаційних підприємств. Таким чином, існує потреба в удосконаленні організації внутрішнього контролю дебіторської заборгованості та поліпшенні заходів антикризового управління щодо цього. *Метою дослідження* є удосконалення організації контролю дебіторської заборгованості авіаційного підприємства та визначення його впливу на заходи антикризового управління. *Методологічною основою дослідження* стали методи діалектики, способи і принципи наукового пізнання, інструменти економічного аналізу щодо формування певних методик здійснення контролю дебіторської заборгованості та їх взаємозв'язку з антикризовим управлінням, що дозволяють приймати правильні управлінські рішення у повоєнний і післявоєнний періоди з метою відновлення потенціалу підприємств авіаційного галузі. *Основною гіпотезою дослідження* стало припущення щодо можливого забезпечення фінансової стійкості авіаційних підприємств шляхом удосконалення організації внутрішнього контролю дебіторської заборгованості та створення об'єктивної бази для прийняття правильних рішень з антикризового управління. *Виклад основного матеріалу.* У статті досліджено стан організації контролю дебіторської заборгованості серед підприємств авіаційної галузі, визначено основні тенденції змін, удосконалено організацію контролю дебіторської заборгованості, обґрунтовано важливість розроблених заходів, зазначено їх зв'язок з антикризовим управлінням та необхідність узгодження процесів контролю дебіторської заборгованості. *Оригінальність та практична значимість* підтверджується запропонованими заходами щодо удосконалення організації контролю дебіторської заборгованості, їх адаптацією на підприємствах авіаційної галузі та взаємозв'язком з процесами антикризового управління. *Висновки та перспективи подальших досліджень.* Доведено, що процес організації контролю дебіторської заборгованості доречно здійснювати, виходячи з ранжування дебіторів за їх платоспроможністю. Запропоновано звіт за основними структурними елементами контролю дебіторської заборгованості та надана чітка, структурована організація внутрішнього контролю, що дозволить позитивно впливати на формування антикризових заходів. Подальші дослідження будуть спрямовані на адаптацію запропонованих підходів до організації внутрішнього контролю дебіторської заборгованості підприємств національної економіки із врахуванням політико-економічних змін та стану зовнішнього середовища діяльності суб'єктів господарювання відповідно здійснюваним заходам антикризового управління.

Ключові слова:

дебіторська заборгованість, внутрішній контроль, антикризове управління, систематизація, авіаційне підприємство.

¹ **Калінеску Тетяна Василівна**, д-р екон. наук, професор, професор кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування, Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м. Харків, Україна.

Calinescu Tetyana, Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Management and Business Administration Department, National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute», Kharkiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4919-5788>

e-mail: tetyana.calinescu@gmail.com

² **Перепелиця Юліанна Геннадіївна**, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування», Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м. Харків, Україна.

Perepelytsia Yuliana, student of the second (Master's) educational level in 071 Accounting and Taxation Specialty, National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute», Kharkiv, Ukraine.

ORCID ID: 0000-0001-6684-161X.

e-mail: y.g.perepelytsya@student.khai.edu

ORGANIZATION OF CONTROL THE ACCOUNT RECEIVABLE OF AVIATION ENTERPRISES IN THE CONDITION OF ANTI-CRISIS MANAGEMENT

Raising of problem. The operating checking system does not provide sufficient information for determination of anti-crisis management measures and absence of structured and clearness in organization of control results in the biased idea about the state of debt and absence of effective terms of work with debtors, that assists the increase of hopeless debt, unstable financial state and loss of solvency of aviation enterprises. Thus, there is a requirement in the improvement of organization the internal control of account receivable and improvement of anti-crisis management measures in relation to it. *A research aim* is an improvement of organization the control of aviation enterprise account receivable and determination of its influence on measures of anti-crisis management. *Methodological basis of research* became the methods of dialectics, methods and principles of scientific cognition, instruments of economic analysis in relation to forming of certain methodologies of realization of control of account receivable and its intercommunication with anti-crisis management, that allow to accept correct administrative decisions in war and post-war periods with the aim of proceeding in potential of enterprises aviation to industry. *The basic hypothesis of research became the supposition* in relation to the possible providing of financial firmness of aviation enterprises by the improvement of organization of internal control of account receivable and creation of objective base for the acceptance of correct decisions from anti-crisis management. *Exposition of basic material.* In the article the state of organization the control of account receivable is investigational among the enterprises of aviation industry, the basic tendencies of changes are certain, organization of control the account receivable is improved, importance of the worked out measures is reasonable, its connection is marked with anti-crisis management and necessity of concordance its processes with control of account receivable. *Originality and practical meaningfulness* are confirmed by the offered measures in relation to the improvement of organization the control of account receivable, by its adaptation within the framework of activity of enterprises of aviation industry and its intercommunication with the processes of anti-crisis management. *Conclusions and prospects of further researches.* It is well-proven that the process of organization the control of account receivable appropriately to carry out, going out ranging of debtors after its solvency. A report is offered after the basic structural elements of control of account receivable and clear and structured organization of internal control is given, that allows positively influencing on forming of anti-crisis measures. Further researches will be sent to adaptation offered approach near organization of internal control of account receivable of enterprises of national economy recognition political and economic changes and state of environment of subjects of business activity according to the carried out measures of anti-crisis.

Key words:

account receivable, internal control, anti-crisis management, systematization, aviation enterprise.

Постановка проблеми. Сучасна організація внутрішнього контролю дебіторської заборгованості серед вітчизняних авіаційних підприємств є недосконалою та містить велику кількість проблемних аспектів. Основною причиною цього є відсутність систематизованої інформації щодо дебіторської заборгованості підприємств авіаційної галузі. Діюча організація контролю не передбачає заповнення внутрішньої документації, аналіз наявної дебіторської заборгованості та розрахунок відповідних показників, на базі яких можуть бути розроблені заходи антикризового управління. Сама організація контролю не є структурованою та чіткою, тому викликає ряд негативних тенденцій, серед яких: втрата об'єктивного розуміння стану заборгованості, відсутність спеціальних умов роботи з окремими дебіторами, що призводить до сукупного збільшення безнадійної дебіторської заборгованості. Все це негативно відбивається на

фінансовому стані та платоспроможності підприємств аерокосмічної галузі, стійкість яких є особливо важливою умовою в період воєнного стану. А неплатежі дебіторської заборгованості призводять до суттєвих ризиків, що знижують репутіцію авіаційних підприємств, оскільки втрачаються кошти на погашення власної кредиторської заборгованості. Тому виникає потреба у структуризації процесу контролю і управління дебіторською заборгованістю та оцінюванні його впливу на заходи антикризового управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань організації внутрішнього контролю та обліку дебіторської заборгованості займалися зокрема такі автори як Міщук Є.В., Сидорова І.І. [1], Рябчук О. Г. [2], Сапаріна О.Ф., Кірілкіна О.Є. [3]. Особлива увага особливостям впровадження заходів антикризового управління на підприємстві приділена у наукових працях таких авторів

як Гудзь О.Є. [4], Зверук Л.А., Давиденко Н.М. [5], Мостенська Т.Л., Юрій Е.О. [6], Пілецька С.Т. [7]. Проте досить важко знайти дослідження, що поєднують саме контроль дебіторської заборгованості з антикризовим управлінням підприємств. Головним же документом, що регулює питання обліку та контролю дебіторської заборгованості є Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 (П(С)БО - 10) [8]. Проте аналіз наведених праць показує, що вони переважно розкривають методологічні основи здійснення аналізу дебіторської заборгованості на підприємствах та показують інструменти організації її внутрішнього контролю. Зокрема, підкреслюється важливість та нагальна необхідність удосконалення внутрішнього контролю дебіторської заборгованості, розкриваються окремі аспекти процесу впровадження заходів антикризового управління, визначаються фактори, що впливають на успішність їх реалізації. Але жодна з наведених праць не вказує важливість структурування та систематизації заходів внутрішнього контролю дебіторської заборгованості саме в умовах розробки антикризової стратегії, не висвітлюється процес організації контролю та антикризового управління з урахуванням специфіки діяльності кожного окремого підприємства.

Звідки **метою дослідження** стає удосконалення організації контролю дебіторської заборгованості авіаційного підприємства та визначення його впливу на заходи антикризового управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з ключових складових в діяльності будь-якого підприємства є контроль взаєморозрахунків між різними суб'єктами господарювання. І саме одним з найбільш складних і суперечливих аспектів внутрішнього управління є контроль дебіторської заборгованості, особливо у контексті проблеми неплатежів підприємствам авіаційної галузі. Важливо відзначити, що продукція, що постачається авіаційними підприємствами є достатньо дорогою (наприклад, літак АН-140 вартує близько 20 млн умовн. одиниць.). Тож у більшості випадках, при здійсненні операцій із контрагентами, авіаційні підприємства часто вдаються до розрахунків, у яких дебіторами виступають вони самі. Тому недостатність структурованості та чіткості організації внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на авіаційних підприємствах

дозволяє їх бізнес-партнерам ухилятися від взаєморозрахунків, тим самим гальмувати його розвиток. Звідси витікає, що налагодження постійного контролю дебіторської заборгованості буде сприяти стабілізації економічного стану і є першочерговим завданням щодо призупинення стагнації та виходу з існуючого негативного фінансового стану авіаційних підприємств в умовах воєнного часу, а також поліпшить виконання заходів щодо антикризового управління діяльністю підприємств (в т.ч. авіаційних) в контексті підвищення економічної активності усіх суб'єктів авіаційної галузі.

Тому, саме з вище згадуваних позицій і слід розглядати поліпшення діючих систем внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на вітчизняних авіаційних підприємствах. Основні принципи формування і відображення інформації про дебіторську заборгованість в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємств, організацій та інших юридичних осіб, незалежно від форми власності (за винятком бюджетних організацій), визначаються у П(С)БО-10 «Дебіторська заборгованість» [8]. Згідно з пунктом 4, дебіторська заборгованість визначається як сума зобов'язань дебіторів перед підприємством на певну дату, а дебіторами вважаються юридичні та фізичні особи, які, внаслідок минулих подій, заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів. А значить основний методичний підхід до організації внутрішнього контролю дебіторської заборгованості має ґрунтуватися на її класифікації, що забезпечує групування та систематизацію інформації про заборгованість за різними обліково-аналітичними та управлінськими напрямками, зорієнтує на врахування специфічних інформаційних потреб оперативного та стратегічного управління. Такий підхід надасть можливість керівництву підприємств ефективно управляти заборгованістю, оперативно аналізувати та прогнозувати діяльність підприємства і його фінансовий стан в залежності від ступеня деталізації інформації та правильно обґрунтовувати управлінські рішення з антикризового управління, що так необхідні підприємствам авіаційної галузі.

Проте згідно управлінськими звітам підприємств авіаційної галузі [9], існуюча класифікація дебіторської заборгованості є достатньо поверхневою та не враховує особливості їх діяльності, що суперечить основній

меті проведення заходів антикризового управління [6]. Сучасний поділ дебіторської заборгованості відповідає двом основним класифікаційним ознакам:

за термінами погашення, а саме поділяється на поточну (нормальну, сумнівну, безнадійну) та довгострокову заборгованість (по майну, переданому в оренду та іншу);

за об'єктами, до якої відноситься дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги та за розрахунками (інша дебіторська заборгованість).

Слід зазначити, що авіаційні підприємства активно розгортають свою бізнес-діяльність як на внутрішньому ринку, так і на міжнародній арені, сприяючи розвитку міжнародних економічно-торгівельних зв'язків. Це відкриває нові можливості для співпраці, технологічного обміну та взаємовигідних угод з партнерами з різних країн. Однак, разом із зростанням міжнародної діяльності, підприємства стикаються з ризиками, пов'язаними з політично-економічною нестабільністю. В цьому плані домінуючим ризиком є може стати неспроможність контрагентів

погасити дебіторську заборгованість перед підприємствами. Щоб ефективно управляти ризиками, авіаційне підприємство може вживати певні заходи, виходячи із стратегії розвитку підприємств, такі як класифікація боржників на групами відповідно до ймовірності погашення дебіторської заборгованості. Ці заходи можуть передбачати аналіз, що враховує економічні та політичні аспекти країни походження кожного боржника, бо серед клієнтів авіаційних підприємств можуть бути контрагенти з держав, політико-економічні зміни в яких можуть безпосередньо чи опосередковано впливати на стан дебіторської заборгованості вітчизняних підприємств. Для того, щоб ефективно керувати цими ризиками, можна використовувати методику, що враховує рейтинг боржників, що виокремлюються в різні групи. На кшталт, поділити боржників на групи, що вказані на рис. 1, де група 1 – сумнівні дебітори, що становлять 80% дебіторів підприємства, група 2 – сумнівні дебітори, що становлять 15% від усіх дебіторів та група 3 – безнадійні дебітори, частка яких не має перевищувати 5%.

Рисунок 1 – Організаційна схема внутрішнього контролю дебіторської заборгованості

Джерело: сформована на основі [2; 8; 9].

Окрім більш детальної класифікації дебіторської заборгованості (ДЗ) та ранжування боржників пропонується фіксувати аналітичну інформацію у окремому звіті з управління ДЗ. Даний звіт може стати систематизованим джерелом даних для об'єктивного розуміння стану сплати ДЗ, умов бізнес-відносин з кожним дебітором та аналітичним підґрунтям для визначення оптимальних заходів антикризового управління, потребу в якому відчу-

ває підприємство відповідно до специфіки діяльності в умовах сучасного воєнного стану. Передбачається, що даний звіт має не тільки накопичувати, систематизувати та контролювати інформацію щодо ДЗ, але й допомагати створювати прогнози на майбутнє. Такий звіт може мати певну структуру та містити необхідний набір інформації для здійснення прогнозу ДЗ (таблиця 1).

Таблиця 1 – Структурні елементи звіту з контролю дебіторської заборгованості

№	Елемент звіту	Перелік можливої інформації
1.	Аналіз існуючих тенденцій	Дані щодо визначених проблем контролю ДЗ та роботи з дебіторами. Гіпотези щодо майбутнього стану ДЗ з метою визначення пріоритетних аспектів подальшої роботи
2.	Фактична оцінка стану контролю	Опис реального стану роботи з дебіторами та ДЗ завдяки проведенню експертиз та опитування працівників підприємства, безпосередньо залучених у процес контролю ДЗ та розрахунків з дебіторами
3.	Систематизація вихідної інформації	Пошук та групування необхідних інформаційно-аналітичних джерел для аналізу поточної ДЗ та дебіторів. Оцінювання результатів контрольної діяльності та фінансових показників підприємств
4.	Пропозиції щодо оптимізації ДЗ	Розробка заходів щодо поліпшення роботи з ДЗ та дебіторами, корегування заходів антикризового управління діяльністю підприємств

Джерело: сформовано на основі [1; 3].

Для заповнення звіту з контролю ДЗ можна залучити всі можливі джерела інформації як на самому підприємстві, так і у його дебіторів. Також основні тенденції, вихідну базу для аналізу та формування напрямів поліпшення стану ДЗ можна отримати, виходячи із необхідності проведення заходів антикризового управління, що базуються на певних показниках на кшталт тих, на яких ґрунтується контроль ДЗ підприємств (таблиця 2).

Наведені у табл. 2 основні показники максимально точно відображають стан ДЗ підприємства та створюють підґрунтя для розробки управлінських рішень відповідно до стратегії антикризового управління. Проте слід приділяти увагу кожному із наведених показників та розглядати їх у динаміці, що до-

зволяє визначати певні тенденції та спрогнозувати необхідні заходи. Так, збільшення оборотності дебіторської заборгованості буде позитивною тенденцією для підприємства, а зменшення періоду погашення дебіторської заборгованості говорить про те, що клієнти відволікають фінансові ресурси підприємства на менший термін. Чим вищий показник частки заборгованості дебіторів у загальному обсязі поточних активів підприємства, тим меншою є мобільна структура майна підприємства. Окрім того, даний показник можна використовувати для формування подальших заходів з антикризового управління, а саме для поділу дебіторів за групами платоспроможності (відповідно до рис. 1).

Таблиця 2 – Показники оцінювання стану дебіторської заборгованості

№	Показник	Формула розрахунку	Практична цінність
1.	Оборотність дебіторської заборгованості	$Од = В / СДЗ,$ де Од – оборотність ДЗ; В – виручка від реалізації продукції; СДЗ – середньорічна сума дебіторської заборгованості ($СДЗ = \text{Сума значень ДЗ на кінець кожного робочого дня} / \text{Кількість робочих днів}$)	Значення показника демонструє кількість оборотів дебіторської заборгованості, тобто скільки разів дебітори погасили свої зобов'язання перед підприємством
2.	Період погашення дебіторської заборгованості	$Пд = 360 / Од,$ де Пд – період погашення дебіторської заборгованості; Од – оборотність ДЗ	Виступає індикатором ефективності відносин із клієнтами, який показує, як довго останні погашають рахунки
3.	Частка заборгованості дебіторів у загальному обсязі поточних активів	$Чд = ДЗ / ПА * 100,$ де Чд – частка дебіторської заборгованості у поточних активах; ДЗ – дебіторська заборгованість; ПА – поточні активи (II + III розділ акти- ву балансу)	Дає змогу дослідити, яку питому вагу займає заборгованість у загальній сумі поточних активів
4.	Частка сумнівної ДЗ в загальному обсязі дебіторської заборгованості, %	$Чсд = ДЗс / ДЗ * 100,$ де Чсд – частка сумнівної ДЗ в загально- му обсязі заборгованості; ДЗс – сумнівна ДЗ	Збільшення сумнівних боргів свідчить про виникнення проблеми неплатежів і потребує негайних рішень

Джерело: сформовано на основі [2; 3; 8].

Збільшення ж частки сумнівних боргів свідчить про виникнення проблеми неплатежів і потребує прийняття негайних управлінських рішень щодо їх зменшення.

Слід відзначити, що ефективно побудований процес організації контролю ДЗ на підприємстві є практично цінним для побудови стратегії антикризового управління, оскільки одразу вказує на проблемні та важливі місця, які створює ДЗ та приводить до занепаду фінансового стану підприємства. Тому необхідно здійснювати контроль не тільки за наведеними

у табл. 2 показниками, але й іншими, на кшталт оцінювання співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості. Проте, управління дебіторською заборгованістю є не лише одним із заходів антикризового управління, а й самостійним внутрішнім організованим процесом на підприємстві, тому що заходи антикризового управління. Тож, виходячи з цього взаємозв'язку між контролем ДЗ і антикризовим управлінням, можна виділити спільні риси заходів, що здійснюються в управлінні окремо кожним із них (таблиця 3).

Таблиця 3 – Взаємозв'язок заходів антикризового управління з контролем дебіторської заборгованості

№	Групи заходів щодо ефективної діяльності підприємства	Сутність заходу в контексті антикризового управління	Зміст заходу в контексті контролю дебіторської заборгованості
1	Аналіз та моніторинг діяльності підприємства	Аналіз фінансового стану, виявлення існуючих проблем та ризиків	Систематичний моніторинг ДЗ та платіжної дисципліни
2	Оптимізація умов кредитування діяльності підприємств	Формування напрямів покращення умов фінансування та ліквідності	Визначення оптимальних способів кредитування та створення умов щодо їх впровадження
3	Ефективний внутрішній контроль	Впровадження системи контролю та моніторингу	Забезпечення ефективного функціонування системи контролю ДЗ
4	Диверсифікація клієнтської бази	Пошук напрямів щодо зменшення ризиків шляхом роботи з різними клієнтами та ринками	Визначення оптимального напрямку диверсифікації та контролю за новими клієнтами
5	Політика управління підприємством	Оптимізація управління підприємством для забезпечення фінансової стабільності	Забезпечення контролю за обсягами заборгованості та напрямками зниження ризиків.

Джерело: сформовано на основі [2; 5; 6].

Слід зазначити, що дане дослідження проведене в рамках діяльності авіаційних підприємств, тому досить доречно всі рекомендовані заходи та пропозиції щодо організації й проведення контролю ДЗ застосовувати саме до антикризового управління підприємств цієї галузі. Окрім того, отримана практична цінність та ефективність була доведена на базі реально функціонуючих в умовах воєнного стану підприємств, що обґрунтовує доцільність їх застосування, дозволяє зробити такі **висновки та означити перспективи подальших досліджень**:

1. Процес організації контролю дебіторської заборгованості на авіаційному підприємстві доречно здійснювати, виходячи із ранжування дебіторів за їх платоспроможністю, що дозволяє оцінити ДЗ, виходячи із їх забезпеченості, територіального розміщення і таке інше.

2. Запропонований звіт з ДЗ, що складений за основними структурними елементами контролю, дозволить визначити загальні тенденції щодо стану ДЗ, систематизувати та створити бази даних для прийняття рішень з анти-

ризового управління діяльністю підприємств, розробити заходи з їх коригування та удосконалення стратегій розвитку авіаційної галузі.

3. Наведені показники контролю ДЗ (серед яких оборотність та погашення ДЗ, частка ДЗ у загальній структурі активів та частка сумнівної ДЗ у сумі загальної заборгованості) є головною об'єктивною інформацією для прийняття доцільних рішень з антикризового управління та подальшого розвитку підприємств авіаційної галузі.

4. Позитивна взаємодія заходів з ефективного управління ДЗ та антикризового управління діяльністю підприємства має забезпечити стабільність та стійкість фінансово-виробничого стану підприємств авіаційної галузі. Проте, незважаючи на тісний взаємозв'язок організації внутрішнього контролю дебіторської заборгованості та антикризового управління, кожна із цих складових може бути окремим самостійним процесом діяльності підприємства.

5. Надана чітка та структурована організація внутрішнього контролю ДЗ дозволяє по-

зитивно впливати на формування антикризових заходів, які потребують авіаційні підприємства в умовах воєнного стану, оцінити організацію контролю зсередини та визначити проблеми, що потребують негайного втручання.

Подальші дослідження будуть спрямовані на адаптацію запропонованих підходів до організації внутрішнього контролю ДЗ до підприємств національної економіки із врахуванням політико-економічних змін та стану зовнішнього середовища діяльності суб'єктів господарювання, виходячи із умов воєнного стану та післявоєнної відбудови авіаційної галузі, в тому числі відповідно здійснюваним заходам антикризового управління.

Література

1. Міщук Є.В., Сидорова І.І. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: проблемні аспекти. *Інвестиції: практика і досвід*. 2018. № 2. С. 54–57.
2. Рябчук О.Г. Необхідність удосконалення організації обліку та аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання. *Облік, аналіз, аудит і оподаткування в умовах глобалізації економіки: тези доповідей I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (м. Ужгород, 21 квітня 2017 р.). Ужгород : УжНУ «Говерла», 2017. С. 357–360.
3. Сапаріна О.Ф. Кірілкіна О.Є. Методологічні основи аналізу дебіторської заборгованості. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Випуск 3. С. 865 – 868.
4. Гудзь О.Є. Формування стратегії антикризового управління підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. № 2. С. 4–10.
5. Зверук Л.А., Давиденко Н.М. Антикризове управління підприємством в умовах інноваційного розвитку. *Інтернаука*. 2017. № 1(2). С. 66–72.
6. Мостенська Т.Л., Юрій Е.О. Інструменти антикризового управління. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. Т. 4. №1. С. 64 – 72.
7. Пілецька С.Т. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства в системі антикризового управління. *Економічний аналіз*. 2016. Т. 23. №2. С. 139–145.

Стаття надійшла до редакції : 15.11.2023 р.

8. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» від 08.11.99 р. № 237. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

9. Інформація щодо фінансового стану підприємств аерокосмічної галузі у 2021 році. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

References

1. Mishchuk, Ye., Sidorova, I. (2018). Analysis of accounts payable and receivable: problems. *Investysiyi: praktyka ta dosvid*, 2, 54–57.
2. Ryabchuk, O.G. (2017). The need to improve the organization of accounting and auditing of receivables of a business entity. *Accounting, analysis, audit and taxation in the conditions of economic globalization: abstracts of reports of the 1st International Scientific and Practical Internet Conference (Uzhhorod, April 21 2017)*. Uzhhorod: UzhNU "Hoverla", 357–360.
3. Saparina, O.F., Kirilkina, O.E. (2015). Methodological bases of analysis of receivables. *Global and national problems of the economy*, 3, 865–868.
4. Gudz, O. (2019). Formation of anti-crisis management strategy of enterprises. *Economics. Management. Business*, 2, 4–10.
5. Zveruk, L., Davydenko, N. (2017). Anti-crisis management company in terms of innovation development. *Internauka*, 1(2), 69–75.
6. Mostenska, T., Yuriy, E. (2019). Anti-crisis management tools. *Ukrainian Journal of Applied Economics*, 4(1), 64–72.
7. Piletska, S. (2016). Estimation of financial and economic status of the enterprise in system of anti crisis management. *Economichnyy analiz*, 23(2), 139–145.
8. Order of the Ukraine Ministry of Finance "About the approval of accounting regulation (standard) 10 "Receivables", November 8, 1999, 237. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>
9. Information on the financial status of aerospace enterprises in 2021. Official website of the State Statistics Committee of Ukraine. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>

Стаття прийнята до друку: 28.12.2023 р.

Бібліографічний опис для цитування :

Калінеску Т. В., Перепелиця Ю. Г. Організація контролю дебіторської заборгованості авіаційних підприємств в умовах антикризового управління. *Часопис економічних реформ*. 2023. № 4(52). С. 34–40.
